

Referat af Pastoralrådets 91. møde den 15. – 16. november 2014 på Magleås.

Ad 01 Velkomst og indledning.

Formanden Maria Truelsen og biskoppen bød kort velkommen. Formanden rettede en særlig velkomst til den nye generalvikar Niels Engelbrecht.

Ad 02 og 03 Valg af dirigent. Navneopråb.

Mogens Jallberg blev valgt med akklamation. Der foretoges navneopråb. Der var ingen bemærkninger til dagsordenen .

Ad 04 Formandens beretning.

Formanden Maria Truelsen henviste til den udsendte skriftlige beretning og knyttede nogle supplerende bemærkninger til den. Det nye forretningsudvalg (FU) havde brugt en del tid på at "finde sig selv" og få fordelt opgaverne. Heldigvis havde FU og PR nu fået sekretærbistand igen. FU havde med udgangspunkt i meldingerne fra sidste møde i Pastoralrådet arbejdet med spørgsmålet om, hvilke opgaver Pastoralrådet bør prioritere. Katekesen vil blive et vigtigt emne og vil komme på dagsordenen på et kommende møde ligesom flere andre af de prioriterede emner. Også nogle henvendelser til FU vil blive taget op på kommende møder. FU har af generalvikaren fået en orientering om arbejdet med den kommende sognestrukturereform. FU har endvidere drøftet Neokatekumenatet, da der løbende rejses spørgsmål hertil fra Pastoralrådets medlemmer. FU har anmodet biskoppen om løbende information om den dialog, biskoppen har med Neokatekumenatet.

Formanden har i FU forelagt en konfliktløsningsmodel, som med fordel kunne bruges hos os i Den katolske Kirke, hvor der jo gennem årene har været nogle konflikter, som har haft negative, langvarige eftervirkninger. Der arbejdes videre hermed.

Med baggrund i de seneste ansættelser på bispekontoret havde FU drøftet ansættelsespolitikken, herunder åbne opslag og kønsfordelingen, især på ledende/betroede poster.

Formanden havde deltaget i et præstemøde i Esbjerg, hvor der var kommet flere gode idéer frem, som vil blive taget op.

I et par bemærkninger fra Pastoralrådets medlemmer til beretningen fremhævedes, at vi bør være opmærksomme på, hvordan initiativer fra Pastoralrådet også omsættes til virkelighed ude i menighederne. Pastoralrådet skal ikke kun være en "snakkeklub". Formanden svarede, at det ville FU være meget opmærksomme på ved fremtidige initiativer. Ambitionsniveauet må afpasses til de realistiske muligheder.

Pastoralrådet tog formandens beretning til efterretning.

I forlængelse af dette punkt blev det fra medlemmer af Pastoralrådet bragt frem, at man ønskede at få at vide, om tilhørere til mødet optog Pastoralrådets forhandlinger, evt med henblik på at lægge ordrette afskrifter ud på "facebook" eller tilsvarende steder. Noget sådant kunne ikke undgå at få en negativ indflydelse på medlemmernes ytringer under mødet.

Biskoppen tilkendegav, at tilhørerne naturligvis kunne gøre de notater, de ønskede. Det, der falder medlemmerne for brystet, er, at der lægges ordrette afskrifter ud på nettet. Vi skal kunne tale frit og i hvert fald vide på forhånd, om der optages noget, og om der er en risiko for, at det bliver lagt ud.

Ad 05 Hvor er vi lige nu som katolsk kirke i Danmark, og hvad er perspektivet for fremtiden? Ved generalvikar Niels Engelbrecht.

[Generalvikarens slides bliver efterfølgende sendt pr mail, og der henvises hertil.]

Niels Engelbrecht (NE) havde to formål med sit oplæg: at imødekomme et ønske om at redegøre for Pastoralrådet og dets opgaver og at fortælle om det arbejde, som Biskoppeligt Råd har sat i gang med udarbejdelse af et nyt "katolsk danmarkskort". Dette gjorde NE i et pædagogisk og inspirerende oplæg, der trak linjerne op fra "rødderne", gennem den danske katolske historie og op til de udfordringer, den danske katolske kirke står overfor i dag. Hvem er vi? Vi er som beskrevet i 1. Kor, kap 12, lemmer på Kristi Legeme med alle de forskellige opgaver, hvor det vigtigste hele tiden er at stræbe efter det største, nemlig kærligheden (1 Kor, kap 13). Hvad skal vi? Vi skal ikke fortabe os i detaljer, men forkynde evangeliet for alle mennesker (Matt kap 28) Hvordan gør vi det? Ved, inspireret af ApG kap 3, at danne fællesskab i gudstjenesten (liturgien), omsorgen (diakonien) og i vidnesbyrdet (martyriet).

NE gennemgik herefter nogle "fikspunkter" i udviklingen af den katolske kirke i Danmark fra religionsfriheden ved grundloven i 1849. Det begyndte med 600-1000 katolikker, 2 kirker og 3 præster i 1849. Men det gik fremad. Allerede i 1860 optaltes 1240 katolikker. Opgaven for den katolske kirkes mission her i Danmark var ikke at døbe. Stort set hele befolkningen tilhørte jo folkekirken. Men det var at gøre protestanter til katolikker, dvs at oprette missionsstationer. Der blev oprettet katolske skoler, hospitaler og klinikker. Da den apostoliske præfekt Herman Grüder dør i 1883, er der 3000 katolikker, 6 nye sogne og 21 præster, heraf 2 danske. Der var kun 150 katolikker pr præst. Dengang klarede økonomien lokalt. Både præsteløn og kirkebyggeri finansieredes lokalt. Ordenssamfundenes tilstedeværelse var af helt afgørende betydning.

Det gik meget stærkt under biskopperne von Euch (1893-1922) og Brems (1922-38). Da biskop Suhr tiltrådte i 1939 var der ikke mindre end 812 søstre, 100 præster, 30 skoler, 19 hospitaler og klinikker, 8 rekreationshjem og 15.000 katolikker. Da biskop Hans Martensen (1965-95) tiltrådte var der 136 præster, heraf 102 ordenspræster, 701 ordenssøstre, 23 skoler, 11 hospitaler og 26.580 katolikker. Udviklingen var præget af Vat. II: Liturgireform, større vægt på økumeni samt en meget større inddragelse af lægfolket, bl. a. med Pastoralråd og menighedsråd. Andre udviklingslinjer blev: det sækulariserede samfund med behovet for evangelisering og det multinationale samfund med behov for sjælesorg og integration af indvandrere. Det karitative arbejde udøves ikke så meget længere her i Danmark, men i udlandet (Caritas, Vincentgrupper mv.) Dette er også situationen nu under biskop Czeslaw Kozon (1995-). I dag er der 45 menigheder, 145 ordenssøstre og et siden 1965 halveret antal præster, nemlig 69 (30 ordenspræster og 39 verdenspræster). Der er et stort antal lægfolk engageret i forskellige funktioner, og der er 41.391 katolikker.

NE gennemgik herefter bispedømmets organisation med biskoppen øverst med en administration og et antal vigtige rådgivende udvalg: Biskoppeligt Råd, Præsterådet og Økonomisk Råd med hver deres opgaver. Blandt Pastoralrådets opgaver kan især fremhæves at befordre samarbejdet i bispedømmet og at følge samfundsdebatten og -udviklingen. Rådet skal endvidere udtale sig om en række vigtige forhold.

NE ridsede de vigtige udviklingslinjer op fra 1965 til i dag: Vi er gået fra et decentralt system med lokal finansiering til et mere centralt system (afhængig af tilskud fra ind- og udland). Bl.a. med hensyn til præstelønnen, hvor tidligere tiders "fede" og "magre" embeder ikke eksisterer længere. Vi har oprettet institutioner til at servicere menighederne og fællesskabet (Pastoral-Centret og Informationstjenesten), og vi har en stor ejendomsmasse med store vedligeholdelsesudgifter. Det er svært i dag at forestille sig et decentralt system igen. Ordener lukker, og bispedømmet tager over. Vi har i årevis haft et årligt millionunderskud. Vi har halvt så mange præster som i 1965 og 55 % flere registrerede katolikker, hvortil kommer et meget stort antal udenlandske ikke-registrerede. Et estimat siger ca 160.000. Demografisk går udviklingen fra udkant til centrum, dvs at vores kirkelige struktur ikke længere passer til befolkningstallet. Alle disse udviklingslinjer har inspireret til den skitse til en ny sognestruktur, som er ved at tegne sig, og som har været drøftet i Biskoppeligt Råd. Den skal sendes til høring, og tanken er så at drøfte den på et ekstraordinært pastoralrådsmøde den 7 marts 2015.

Overskriften på skitsen kunne være "mere for mindre". Den nye struktur skal tilgodese flest muligt af en række kriterier: Der vil være 27 pastorale enheder, der hver især kan bestå af en eller flere menigheder. De skal i størst muligt omfang være økonomisk selv bærende, og medlemstallet skal være tilstrækkeligt stort. Der skal tages hensyn til antallet af kirkelige handlinger, til logistikken (de geografiske og trafikale forhold) og tilstedeværelsen af menighedsfaciliteter. Der bør kunne opstå symbioseeffekter i de frivillige pastorale aktiviteter.

Til slut gennemgik NE "mere for mindre" for så vidt angår præsterne. Antallet af præster kan jo ikke reguleres som andre steder: ved afskedigelser. Bispedømmet har et livslangt ansvar for dem, når de er viet til bispedømmet. Men der er udarbejdet en oversigt over et fremtidigt antal præster, der har en fastlagt opgave. I dag er der 61 præster med en særlig opgave i bispedømmet. Dette nedsættes til 57. Præster i

sognearbejde nedsættes fra 45 til 40. Til gengæld arbejdes der nu med en præst med opgaven at være official, en præst i Pastoral-Centret og en ungdomspræst. I dag er disse funktioner ikke varetaget af en præst med denne hovedopgave.

Efter dette inspirerende oplæg bad NE pastoralrådsmedlemmerne om at "summe ved bordene" og overveje yderligere bidrag til inspiration til strukturoplægget.

I den efterfølgende debat blev en række emner bragt frem: Vi har en "forsørgerkultur". Den historiske gennemgang viser, at vi aldrig selv har skullet betale. En ændring heri forudsætter, at vi bliver mere bevidste i troen, og her er evangeliseringen og katekesen afgørende. Det starter med børnene, og vi skal give familierne det nødvendige grundlag for, at de kan løfte denne opgave.

Vi er ikke så gode til at se os selv som en del af det danske samfund. Vi skal være bevidste om økumenien. Vi kan godt samarbejde med folkekirken uden at miste vores identitet som katolikker. Hertil hører også, at vi bør være bedre til at markere os i samfundsdebatten, især når vigtige etiske spørgsmål er på dagsordenen, som f.eks. i den senere tid "aktiv dødsbistand".

Gør vi nok for flygtninge/asylansøgere? Det blev fremhævet, at en aktiv opsøgende indsats, især fra den lokale sognepræst, er nødvendig og kan give gode resultater.

Vil de større afstande, der vil blive resultatet af strukturreformen, betyde, at vi kommer til at miste et antal kirkegængere? Er der en "smertegrænse"? Det blev nævnt, at vi her kan trække på erfaringerne fra de seneste nedlæggelser i Birkerød og Hørsholm, hvor der er materiale til rådighed..

Fra flere sider blev der peget på de "synergieffekter", der kan opstå i de større pastoralenheder. Der bliver flere kræfter og kompetencer til rådighed blandt de frivillige.

Endelig udspandt der sig en debat om, hvordan en sådan omfattende proces bedst kan tilrettelægges. På den ene side blev der peget på behovet for kommunikation (altså en egentlig medinddragelse frem for kun information om, hvad der vil skulle ske). Det blev nævnt, at den måde pave Frans har grebet det an i forbindelse med den netop gennemførte familiesynode, kunne have givet inspiration. Denne proces var jo meget omfattende og var startet med et spørgeskema, som alle katolikker har kunnet besvare, og efter den netop afholdte forberedende synode fortsætter processen frem til synoden i 2015. En sådan proces er nok ganske besværlig, men giver en høj grad af medejerskab til resultatet. Det blev her overfor fremhævet, at Kirken ikke er og heller ikke kan være et "demokrati", hvor man stemmer om beslutningerne. Det ville ikke have nytte noget at spørge "2000" katolikker helt ud i det blå. Der bør være noget at forholde sig til. Flere fremhævede Pastoralrådets ansvar i denne proces. Det er vores ansvar at gå tilbage til menighederne og sikre, at de bliver hørt. Der syntes at være enighed om, at det afgørende er, at folk får lejlighed til at sige deres mening, at de får en opfattelse af, at der er blevet lyttet til dem, selvom det ikke vil være muligt at nå frem til et resultat, der vil kunne tilgodese alle.

NE afsluttede med at konstatere, at vi havde erfaringer med begge "yderligheder": at lægge et færdigt resultat på bordet og på den anden side at spørge "ud i det blå". Denne proces var startet med nogle overvejelser i Biskoppeligt Råd. Herefter var der blevet udarbejdet en skitse, (som ikke er helt færdig), og denne skitse vil så blive sendt ud til en bred høring hos menighedsrådene, der selv afgør, hvordan de hver især vil gribe den lokale proces an. Den 7. marts vil der blive afholdt et ekstraordinært møde i Pastoralrådet. Vi stræber efter størst muligt medejerskab til resultatet, der gerne skal foreligge, når "sæsonen starter" til august.

[Herudover knyttede biskoppen nogle bemærkninger til punktet og debatten i forbindelse med sin almene orientering, jfr pkt 06 på dagsordenen, hvortil henvises].

Før frokostpausen fik Eva Maria Linnemann Hansen ordet for en "bonusbemærkning". Hun efterlyste interesserede til at hjælpe med at lave et godt oplæg om katekesen med handlingsplan til Pastoralrådets junimøde næste år.

Ad 06 Biskoppens orientering .

Biskoppen indledte med at byde den nye generalvikar velkommen i denne funktion her i Pastoralrådet og takkede ham for et godt oplæg. Også "in absentia" en tak til den afgående generalvikar Lars Messerschmidt, som fortsat udfylder vigtige funktioner i bispedømmet.

Vedrørende præsterne:

Pastor Daniel Nørgaard er konstitueret som ny sognepræst ved domkirken og Sakramentskirken, og pastor Niels Engelbrecht fortsætter som konstitueret sognepræst ved Jesu Hjerter Menighed og på Bornholm. Pastor Dominique Tran Duc Thanh er afgang som sognepræst i Randers og Grenå og er flyttet til Aalborg. Pater Ambroziu Anghelus OFM. Conv. er konstitueret sognepræst i Randers og Grenå. Pastor Jan Ophoff O.Præm (Vejle), er nu også konstitueret sognepræst i Fredericia. Pastor Piotr Rypulak (Sønderborg og Aabenraa) er nu også konstitueret sognepræst i Tønder. Som tidligere oplyst, er pastor Torsten Jortzick rejst tilbage til sit bispedømme Münster og pastor Marek Pomykala til sit bispedømme Lublin i Polen. Pater Fabio Schielerref I.V.E. og pater Gerardus Hauwert I.V.E. har forladt Grønland, og der er i øjeblikket ingen afløser fra I.V.E. Der er etableret en ordning svarende til den på Færøerne, og pastor Christian Noval er nu konstitueret sognepræst på Grønland. Pastor Mikolaj Kecik er udlånt for fem år til Island.

Den 28. juni blev to præster viet: pastor Stefano Tarquini er andenpræst ved Jesu Hjerter Menighed og Bornholm, og pastor Mariano Cardielli er andenpræst på Lolland-Falster.

Pater Krzysztof Augustyniak S.J., der blev præsteviet sidste år, er kommet til Aarhus, og pater Michal Gutkowski S.J. er flyttet til Niels Steensens Kollegium med en skolastiker, (der nu er den eneste skolastiker i Danmark).

Pastor Michael Hornbech-Madsen er udnævnt til fængselspræst i Storkøbenhavn.

Den 24. januar 2015 diakonvies tre seminarister fra Redemptoris Mater: Mate Rada, Davide de Nigris og Gilberto Vinciguerra.

Seminaristerne Jan Hansen og Kasper Baadsgaard er i praktik i henholdsvis Aarhus og Vejle. Vi har ikke i øjeblikket danskfødte præstekandidater under uddannelse, men der er ni seminarister på Redemptoris Mater. Indtil nu har biskoppen "holdt på" de uddannede præster herfra, men de vil gerne i mission, og vi har nu den mulighed, fordi vi har et "overskud", som vi kan støtte andre bispedømmer med.

Pater Sanders S.J. er stadig sygemeldt, og pater Joe Toms Josey C.Ss.R. er på sygeorlov i tre måneder i Indien. Pater Bradley O.M.I. har brækket hoften, men har det nu bedre. Også pater Parker O.M.I. har haft helbredsproblemer.

Bispekontoret: Hans Jensen, Ove Nielsen, Torben Møller og Kirsten Gravgaard er gået på pension, og Son Bui, Inger Lanz Nielsen og Jacob Messerschmidt er ansat.

Domstolen har haft svært ved at holde trit, men nu er der kommet skred i sagerne. Signatura har givet dispensation til to nye dommere: pastor Bernardo Petrini og pastor Vasyl Tyckhovych. Domstolen efterlyser stadig personer – præster og lægfolk – der rundt omkring i landet kan bistå ved afhøringer samt vejledning af ansøgere.

I Maribo har kirken måttet tages ud af brug, hvilket er smerteligt. Det er en vigtig historisk bygning. Et lokalt initiativ har fået frist til at undersøge mulighederne for en restaurering af kirken. Også i Assens er der et lokalt initiativ i gang. I Aabenraa er søstrene flyttet, og der har lokalt været et initiativ for at skaffe tilstrækkelig finansiering til en bevarelse.

Endelig nævnte biskoppen, at der havde været samarbejdsproblemer i et par menighedsråd.

De efterfølgende spørgsmål og bemærkninger fra medlemmerne af Pastoralrådet drejede sig bl. a. om muligheden for lægfolks deltagelse i de vigtige råd. Biskoppen bemærkede, at vi allerede har betydningsfulde råd med lægfolk: Pastoralrådet og Økonomisk Råd. Sammensætningen af Biskoppeligt Råd og Præsterådet er fastlagt i kirkeretten, så det kan vi ikke lave om på. Fra salen blev det fremført, at man kunne oprette andre råd, hvori lægfolk indgår.

Biskoppen gik derefter over til at knytte nogle bemærkninger til formiddagens debat om "det nye katolske danmarkskort". Biskoppen fandt, at vi i denne sag havde fundet en god balance mellem på den ene side "lynet fra en klar himmel" og på den anden side at starte helt på bar bund nedefra. Oplægget, hvor der er

søgt varetaget tværgående hensyn, vil snart blive fremlagt i høring, og det kan revideres. Beslutninger får en bedre accept, når folk er blevet hørt forinden. Men det er nødvendigt at have noget at forholde sig til.

Biskoppen var helt enig i de faldne bemærkninger om vigtigheden af evangelisering og katekese. Det er nødvendigt, at vi vil troen – og ikke blot fordi det er en "tradition".

Med hensyn til risikoen for et tab af kirkegængere bemærkede biskoppen, at man i skitsen havde forsøgt at tage hensyn til, at det ikke skulle være alt for besværligt at komme til en kirke, men gjorde dog opmærksom på forholdene i andre bispedømmer: Bergen Sogn er f.eks. på størrelse med Belgien.

Det blev nævnt, at nogle katolikker var begyndt at gå til gudstjeneste i folkekirken, efter at en katolsk kirke var blevet lukket. Biskoppen fandt det ikke nødvendigvis forkert, hvis man en enkelt gang går til gudstjeneste i en folkekirke, hvis man har behov for et bønshjælpskab, og der er langt til en katolsk kirke, men det er galt, hvis det så ender i en opfattelse af, at det ene kan være ligeså godt som det andet. Her kunne videogudstjenesterne fra Skt Ansgars Kirke være en mulighed en gang imellem.

Biskoppen var helt enig i behovet for, at vi lokalt er opsøgende over for flygtninge/asylansøgere, selvom der desværre fra nogle centres side er betænkelighed over for "mission" i centrene. Men vi har et ansvar for, at de udefra kommende kan komme ind i vores katolske fællesskab.

Biskoppen var ligeledes enig i, at der er et behov for, at vi i højere grad kan markere os i den offentlige debat, især som nu hvor aktiv dødshjælp er et aktuelt emne, men det er i høj grad et resourcespørgsmål. Der var dog også eksempler på en god katolsk markering i debatten bl. a. om etiske spørgsmål og nævnte her pastor Daniel Nørgaard.

På et spørgsmål om socialminister Manu Sareens nye udvalg vedrørende de "afvigende" trossamfund svarede biskoppen, at vi i Danske Kirkers Råd har været meget aktive i arbejdet med disse spørgsmål. Erling Tiedemann har tidligere her i Pastoralrådet i detaljer orienteret om det diskussionsoplæg om emnet, som er udarbejdet i regi af Danske Kirkers Råd. Det er et stort problem, at disse trossamfund slet ikke skal være repræsenteret i udvalget, hvilket Danske Kirkers Råd har protesteret imod. Ministeren har ikke kunnet afse tid til selv at mødes med Danske Kirkers Råd, men har henvist til sine embedsmænd. Vi vil dog i Danske Kirkers Råd arbejde videre med emnet.

Ad 07 Kirkeskat og kollekter – overvejelser ved Hanne Roj-Larsen.

[Hanne Roj-Larsens slides vil blive sendt pr mail, og der henvises hertil]

Hanne Roj-Larsen (HRL) fortalte ud fra sine erfaringer fra Skt Mariæ på Frederiksberg, hvor sognepræsten og andre ildsjæle gør en stor indsats.

HRL fortalte kort om den forskel, der er i at give sit bidrag som kirkeskat og som kollekt. Dette giver anledning til misforståelser mange steder. Den væsentlige forskel er, at gives bidraget som kirkeskat, kan der fås et skattefradrag, hvad man jo ikke kan, hvis det gives som kollekt. Det bliver derved muligt at få mere ud af den samme størrelse bidrag, når staten finansierer en del af det gennem skattefradraget. På landsplan er forholdet, at 68 % gives som kirkeskat og 32 % som kollekt, men der er meget store afvigelser mellem de enkelte menigheder. I Skt Mariæ er forholdet således 83 % kirkeskat og 17 % kollekt.

Erfaringerne fra Frederiksberg viste to vigtige ting: For det første skal den enkelte kunne se et behov for, at netop jeg betaler. Alle må give efter evne, (derfor er henstillingen om mindst én procent god). For det andet skal der være tillid til, at bidraget forvaltes forsvarligt. Dette kræver åbenhed om, hvad pengene bruges til og "selvjustits" ved anvendelsen af midlerne. Lukkethed skaber myter om, at den katolske kirke har penge nok. Præstens rolle kan ikke overvurderes. Det var vigtigt at give information til de fremmedsprogede bl. a. om det danske skattesystem og fradrag, og at der ikke eksisterer korrupsion i Danmark. HRL uddelte den folder om kirkeskat, som de har udarbejdet, og som vil kunne bruges som inspiration.

I de efterfølgende bemærkninger fra medlemmerne af Pastoralrådet blev der bl. a. omtalt det problem, der stadig ligger i, at nogle fremmedsprogede betaler kirkeskat til folkekirken. På et spørgsmål om "differentierede" takster for kirkelige handlinger henviste biskoppen og generalvikaren til reglerne, der omtales under "katolsk praksis" på katolsk.dk: Kirkelige handlinger koster ikke noget i sig selv, men det anbefales at give en gave til kirken. Det er vigtigt, at denne frivillige gave ikke opfattes som en betaling for den kirkelige handling.

Ad 08 Præsentation af det nye medlemssystem ved Son Bui

[Son Buis slides vil blive sendt pr mail, og der henvises til dem]

Ved håndsoprækning viste det sig, at ca ¼ af pastoralrådsmedlemmerne selv har haft "fingrene nede" i det nuværende system. Son Bui (SB) foretog derefter en gennemgang af forskellene på det gamle system og det nye og opfordrede til, at medlemmerne gik tilbage og fik respons på nogle konkrete spørgsmål, som blev stillet i gennemgangen, og som fremgik af et uddelt skema. Gerne inden en måned.

Det "gamle" system er karakteriseret ved at være visuelt overskueligt, men det er teknisk forældet, det mangler teknisk udvikling og support, og der er ingen integration med bogholderi mv. Det nye system, som endnu ikke er udrullet, er client baseret (det installeres på hver enkelt PC), det virker visuelt overvældende og har mere omstændelige arbejdsgange. Til gengæld er det avanceret med mange funktioner, det kan kombinere mange ting og har gode udviklingsmuligheder. Finansmodul er integreret. SB bad om vurderinger af hvilken uddannelse dette ville kræve. Er der behov for flere forskellige uddannelser? Hvor mange forskellige "typer" vil skulle bruge systemet i sognene?

SB omtalte herefter en række fejlkilder, som i dag belaster datakvaliteten i det nuværende system. Dette skal gøres bedre med det nye system. Endelig gennemgik SB tidsplanen for udrulningen af det nye system. Ca frem til marts 2015 sker der test og tilpasninger på bispekontoret. Frem til sommeren udvælges og uddannes pilotmenigheder til afprøvning, og herefter er det planen at udrulle systemet. Videre frem skal der ske tilpasninger ud fra de indhøstede erfaringer i løbet af efteråret 2015.

Oplægget gav anledning til en række konkrete spørgsmål og bemærkninger, der afspejlede en vis usikkerhed blandt pastoralrådsmedlemmerne. Der blev bl. a. efterlyst et enkelt og overskueligt system. Ude i sognene er det oftest frivillige, der sidder med disse opgaver. Mange sidder derhjemme med det, når de har tid. Det er vigtigt, at sognepræsten umiddelbart kan se, hvem der betaler kirkeskat. Det er vigtigt at være opmærksomme på reglerne for behandling af personfølsomme oplysninger. Kirkebogsløsningen efterspørges kraftigt – den er for mange næsten det vigtigste, men det er desværre ikke muligt at få den med i denne omgang (bl.a på grund af lovgivningsmæssige problemer). Flere opfordrede til, at der blev skrevet direkte til menighedsrådene med de spørgsmål, bispekontoret gerne vil have besvaret.

Ad 09 Orientering fra Skt. Andreas Bibliotek, Steensen-arkivet og Katolsk Historisk Arkiv ved Kate Toft Madsen og Helge Clausen.

[Helge Clausens oplæg blev efterfølgende uddelt, og der henvises hertil]

Formanden for bestyrelsen for Skt. Andreas Bibliotek (SAB) Helge Clausen (HCL) havde givet sig selv den opgave at besvare spørgsmålet "Hvorfor har vi, og hvorfor skal vi have et katolsk bibliotek?" Og det gjorde han meget inspirerende i et "lille causeri", som han selv kaldte det.

Svaret på spørgsmålet ligger i et citat fra 1887, som er blevet SAB's valgprog: "Det skrevne ord er den mest tålmodige missionær". Bøger og andet informationsbærende materiale spiller nemlig en meget væsentlig rolle i evangeliseringen. Dette synspunkt afspejles bl.a. i et motu proprio fra Johannes Paul II fra 1993 og i det væsentligste dokument fra Vatikanet vedrørende biblioteker, nemlig Den pavelige Kulturarvskommissions "Kirkelige biblioteker og deres rolle i Kirkens sendelse" fra 1994. Særligt i det stadigt mere sekulariserede samfund, vi lever i, er det nødvendigt med et åndeligt våbenkammer, et "armarium", (som klosterbibliotekerne tidligere blev kaldt).

SAB blev grundlagt i 1648, 200 år før religionsfriheden, og er i dag det største katolske bibliotek mellem Osnabrück og Nordpolen. Det geografisk mellemliggende ærkebispesæde Hamborg nedlagde deres bibliotek for 10 år siden, hvilket de bittert har fortrudt.

Et samfund uden erindring falder fra hinanden, siger Michael Böss i sin nye bog "Det demente samfund" om den stigende historieløshed i nutidens kultur. En sådan beskrivelse af et vordende dement samfund kan godt stilles op som et skrækscenarie for os katolikker, hvis SAB pludseligt en dag ikke er der mere. Det vil betyde et stort identitetstab.

Derefter gav den daglige leder bibliotekar Kate Toft Madsen (KTM) en god orientering om SAB, der egentlig huser tre institutioner: SAB, Katolsk Historisk Arkiv og Niels Steensen Arkivet. Hun brugte "det kongelige vi", idet der ganske vist kun er én ansat, men SAB trækker på fagreferenter og frivillige, ligesom der er en bestyrelse. KTM redegjorde bl.a for SAB's indkøbspolitik og henviste til dels SAB's egen hjemmeside og dels Niels Steensen hjemmesiden.

Formanden Maria Truelsen takkede for to inspirerende oplæg.

Ad 10 Orientering om projektet *Guds Frelse* ved sr. Teresa Piekos.

[Et bilag med angivelse af kontonummer mv vil blive udsendt pr mail, og der henvises hertil]

Projektet startede i 2003, da sr. Teresa Piekos (srTP) lavede en 8,5 x 1,3 m stor stofmosaik sammen med børn og unge fra Skt Albani Skole og DUK i Odense. Efterfølgende har srTP arbejdet videre med tanken bag mosaikken, og det er nu blevet til et projekt med navnet "Guds Frelse", inspireret af Matt. 28,19-20. Der er udarbejdet en lille bog med forklaring af mosaikkens righoldige symbolik og med tanker til refleksion. Den foreligger indtil videre kun på polsk, men den skal oversættes og kunne bruges til katekese til firmander, i DUK osv. Den store plan er en oversættelse til flere sprog, så den kan være bærer af budskabet til de unge, der kommer til Verdens Ungdoms Dagene i Krakow i 2016. Alt dette vil kræve store ressourcer både økonomiske og menneskelige, især til oversættelsesarbejdet. SrTP bad pastoralrådsmedlemmerne om at formidle dette videre.

Hermed sluttede Pastoralrådets drøftelser lørdag den 15. november.

Næste dag søndag den 16. november indledtes med messe på Åsebakken. Kollekten gav 1383 kr. til de præstestuderende.

Ad 11 Budget 2015 ved Thomas Larsen

[Thomas Larsens slides, budgettallene samt en oversigt over gennemsnitlige udgifter i sognene 2011-13 blev uddelt, og slides bliver efterfølgende udsendt til Pastoralrådets medlemmer, og der henvises til dette materiale.]

Thomas Larsen (TL) gennemgik hovedtallene og forudsætningerne herfor. Budgettet er baseret på den økonomiske politik. Vedtagelsen af budget 2013-15 var baseret på en forudsætning om en stigning i kirkeskatten på 70 %. Det var en sådan stigning, der var nødvendig for at få indtægterne til at dække de udgifter, vi har. Men sådan er det ikke gået. Kirkeskatten er kun steget 7-8 %, og det er en kendsgerning, vi er nødt til at forholde os til. Der er dog et par gode nyheder, idet det er lykkedes at fremskaffe yderligere finansiering til præstelønninger på i alt ca 2 mio kr, som er indregnet i det budget, der er delt ud. Alligevel udviser budgettet et underskud på 3.255.500 kr, når også ekstraordinære indtægter er medregnet. Fra 2010 til 2013 har vi et akkumuleret underskud på 20,4 mio kr. Det er penge, vi har taget op af kassen. 2014 vil give yderligere ca 2,5 mio kr op af kassen. Derudover har vi udskudte vedligeholdelsesomkostninger på vores bygninger på mindst 40 mio kr – altså en regning vi skubber foran os, og hvor pengene må skaffes fra vores velgørere.

På denne baggrund har Økonomisk Råd ikke kunnet godkende budgettet, som det foreligger nu, og der er derfor udarbejdet en række besparelsesforslag, som vil give en årsvirkning på 3-4 mio kr, når de er fuldt gennemført. Dette vil kunne ske gradvist i løbet af de kommende år. TL gennemgik herefter besparelsesforslagene, der er samlet i ni hovedgrupper. Det drejer sig om:

- 1) I forbindelse med strukturreformen salg af kirker og menighedslokaler, hvor målsætningen er frasalg for mindst 15 mio kr, hvilket vil kunne give en merindtægt på mindst 500.000 kr årligt (renter af salgsprovenuet). Herudover vil sognene få besparelser på ca 850.000 kr årligt, og der vil være en væsentlig reduktion af de udskudte vedligeholdelsesomkostninger.
- 2) Salg af kursus- og lejrcentre samt GI Kongevej 15.
- 3) Salg af skolebygninger til skolerne selv. Dette vil ikke give et væsentligt beløb til fælleskassen, men vi vil spare fremtidige vedligeholdelsesudgifter, og det vil være en økonomisk fordel for skolerne.
- 4) Det undersøges, om biskoppen kan flytte til Stenosgade, når bispedømmet overtager disse bygninger pr 1.august 2015. Der skal være de fornødne lokaler (ikke til biskoppens personlige behov, som er meget beskedent, men til mødelokaler mv). Der forventes i givet fald en besparelse på ca 400.000 kr årligt.
- 5) Driftstilskuddet til Skt Andreas Bibliotek ophører, og det overvejes, om biblioteket kan flytte til andre lokaler. Den forventede besparelse vil være på 500-800.000 kr årligt (afhængig af om biblioteket flytter).

6) Bispekontoret og institutionerne. Her er der allerede i de senere år sket væsentlige besparelser, men det indstilles nu, at der sker yderligere besparelser på 800.000 – 1.000.000 kr årligt. Det er uundgåeligt, at det vil påvirke servicen.

7) Magleås, hvor der forventes (og kræves) et overskud på mellem 250.000 kr og 800.000 kr årligt for årene 2015-18.

8) DUK/Ømborgen, hvor der under ét forventes en besparelse/merindtægt på ca 200-300.000 kr årligt.

9) Antal præster i bispedømmet. Her fastholdes det nuværende budget, men Økonomisk Råd har udtrykt sin tilfredshed med, at der nu bliver sat tal på det fremtidige behov, (jfr generalvikarens orientering under pkt 5 på dagsordenen).

Men der bør fortsat også fokuseres på indtægtssiden, altså at øge kirkeskatten. Derfor lægges der op til en "selektiv" indsats over for sognene. De store sogne må gøre en større indsats. Endvidere overvejer biskoppen at tillade, at sognene kan offentliggøre "takkelister" med navnene på dem, der har betalt kirkeskat. Endelig overvejes "rabatordninger" til sogne, der gør en særlig stor indsats, så de får lov til at beholde en større del af provenuet selv.

Økonomisk Råd indstiller en uændret udskrivningsprocent på "mindst 1", en uændret reguleringsprocent på 3 samt følgende fordelingsprocenter: andelen til præsteløn 25% (en stigning fra 22 %) og andelen til fælleskassen uændret 15 %.

Efterfølgende besvarede TL en række konkrete spørgsmål, og pastoralrådsmedlemmerne kommenterede budgetforslaget og især besparelsesforslagene. Der blev opfordret til, at vi, når de konkrete salg af kirker mv skal drøftes, udviser solidaritet og ikke blot henviser til, at det må ske i Jylland, henholdsvis på Sjælland. Det blev udtrykt, at det er vigtigt, at biskoppen stadig har de nødvendige lokaler til repræsentation, gæster mv til rådighed. Flere udtrykte betænkelighed ved den store besparelse på Skt Andreas Bibliotek. Det er i hvert fald vigtigt, at biblioteket ikke går til grunde. Det vil være uopretteligt. Alternative muligheder for finansiering af en videre drift bør undersøges. Andre fremhævede, at vi er nødt til at prioritere vores kerneydelser, herunder især en indsats over for børn og unge. Det var positivt, at Økonomisk Råd havde holdt fast. Flere udtrykte bekymring ved besparelserne på bispekontoret og institutionerne. Det lyder voldsomt.

Menighederne er nødt til at kunne trække på professionel hjælp på bispekontoret. På den anden side blev det nævnt, at centrale besparelser for nogle kunne være af signalmæssig værdi, når sognene oplevede at skulle spare.

Med hensyn til forslagene til at øge kirkeskattebetalingen var der delte meninger, især var der hos nogle betænkelighed ved idéen med "takkelister" (altså lister over sognets kirkeskattebetalere).

Som afslutning på dette punkt fremhævede biskoppen, at selv når dette sparekatalog er fuldt indfaset, vil vi være afhængige af tilskuddene fra ind- og udland, og det er ikke en naturlig måde at bygge en økonomi op på. Der lurer yderligere trusler i horisonten: De solide kirkeskattebetalere hører typisk til i de ældre aldersgrupper, og der er ikke tegn på, at de yngre aldersgrupper vil betale i samme omfang, når de rykker op aldersmæssigt. Så disse besparelser er nødvendige. Vi kan ikke blive ved med at tage af kassen. Men biskoppen understregede, at vi samtidig fortsat skal gøre, hvad vi kan for at øge kirkeskatten. Der er store sogne, der drives af velfunderede ordenssamfund, og hvor det hele kører uden problemer. Her gøres der ikke meget for at få folk til at betale (mere). Man kan være bange for, at de også vil være lige glade med, om den lille fattige menighed et eller andet sted i udkanten skal lukke. Derfor er der behov for den "selektive" indsats. Biskoppen havde endvidere svært ved at forstå modstanden mod "takkelisterne". Det er et spørgsmål om at give et incitament til at betale, og her gælder "alle lovlige kneb". Ikke-betalerne udgør jo vidt forskellige grupper. Nogle har ikke mange penge, men vi beder jo om en procent af indtægten og ikke et bestemt beløb. Andre er helt lige glade, og skal vi skåne dem? "Hvor tykke skal fløjshandskerne være"?

Pastoralrådet anbefaler indstillingen om en udskrivningsprocent på "mindst 1", en reguleringsprocent på 3 og en ændring af fordelingsprocenten.

Forretningsudvalget anerkender de store sparebestræbelser og bakker op om budgettet under forudsætning af, at de foreslåede besparelser gennemføres. Pastoralrådet tiltrådte dette.

Ad 12 Eventuelt.

Fra Skt Paul, Taastrup, blev det henstillet, at sogne, der fremtidig skal have neokatekumenale præster, på forhånd får en orientering om Neokatekumenatet, så skuffelser hos menigheden kan undgås. Det blev understreget, at der ikke i denne henstilling lå nogen utilfredshed med den nuværende sognepræst. Fra Viborg / Silkeborg / Herning blev det foreslået, at det ekstraordinære pastoralrådsmøde i marts blev afholdt "længere vestpå". Horsens / Vejle pegede på, at der eksempelvis var egnede faciliteter i Vejle.

Ad Afslutning.

Formanden Maria Truelsen konstaterede, at det havde været et meget levende og ind imellem oven i købet morsomt møde, hvilket hun takkede for. Det handler om forandring og fornyelse, bl.a. under hensyn til økonomien. Vi skal turde træde nye veje og ikke som lægfolk sidde med hænderne i skødet. Vi skal ikke "begrave vores talenter" (med reference til dagens evangelielæsning). Formanden rettede en særlig tak til dirigent, forretningsudvalget og de respektive oplægsholdere – og til hele Pastoralrådet. Biskoppen afsluttede med ligeledes at rette en tak til de nævnte. Vi har en lang tradition for lægfolkets involvering, men vi må hele tiden sørge for at vedligeholde og forny denne involvering. Til slut takkede biskoppen formanden og det øvrige forretningsudvalg for deres store arbejde. Der vil blive udsendt nærmere om det ekstraordinære møde den 7. marts.

Opsummering af beslutninger:

Ad 04 Beretning fra forretningsudvalget: Pastoralrådet tog forretningsudvalgets beretning til efterretning.

Ad 11 Budget 2015: Pastoralrådet anbefaler indstillingen om en udskrivningsprocent på "mindst 1", en reguleringsprocent på 3 og en ændring af fordelingsprocenten.

Forretningsudvalget anerkender de store sparebestræbelser og bakker op om budgettet under forudsætning af, at de foreslåede besparelser gennemføres. Pastoralrådet tiltrådte dette.

Møder i 2015: den 20.-21. juni og den 14.-15. november. Der kan endvidere forventes et ekstraordinært møde den 7. marts.

Referent: Stig Sørensen

Referatet godkendt:

Dato: 21/12 2014

Dato: 22/12

Mogens Jallberg
Dirigent

Maria Truelsen
Formand

Bemærkning til referatet fra pastoralrådsmøde 15. – 16. november 2014

*Godkendt som del af det endelige referat af Pastoralrådets Forretningsudvalg
6. januar 2015*

På pastoralrådsmødet, under punktet eventuelt, bad pastoralrådsmedlem Eva Vinther fra Sankt Paul i Taastrup om, at emnet "Neokatekumenatet" kom på, som et særskilt punkt på dagsordenen, på næste ordinære pastoralrådsmøde til foråret/sommeren.

Eva Vinther kom også med en motivation for, hvorfor hun ønskede dette.

Denne bemærkning henviser til **ad 12 Eventuelt** i referatet, men det er ikke blevet ført til referat at Eva Vinther ønskede punktet særskilt sat på dagsordenen til næste pastoralrådsmøde, hvilket denne bemærkning hermed råder bod på.

København 22. januar 2015

Jacob Messerschmidt

Sekretær